

kladivar

glasilo proizvodne OZD KLADIVAR Žiri

Letnik 14

Številka 3

Žiri, oktober 1984

35 LET KLADIVAR ŽIRI

V letošnjem letu, 21. septembra, je preteklo 35 let od ustanovitve naše delovne organizacije.

Praznovali smo v duhu stabilizacije, delovno, ker v tem času ne bi bilo primerno prirejati razkošnega slavlja.

Poleg tega v tem letu nismo dosegli večjih in vidnejših uspehov, kateri bi nas v širšem okolju opravičevali, da bi lahko bolj praznično slavili naš 35. jubilej.

Kljub temu, da nismo praznovali praznično, ampak delovno, pa lahko ob tej priliki osvežim spomin na naš dosedanji razvoj.

Takoj po ustanovitvi pa do leta 1959 je bil proizvodni program delovne organizacije proizvodnja raznih kovinskih predmetov za obrtne dejavnosti, mizarstvo, kleparstvo itd.

Leta 1959 pa smo prenesli proizvodnjo šestil iz tovarne Niko iz Železnikov v Žiri.

Proizvodnja šestil je le nekaj let dajala dobre rezultate, po letu 1965 pa je zaradi slabe kvalitete izdelave in močne konkurence iz vzhodnih držav prodaja zelo upadla, tako da smo bili primorani iskati nove proizvodne programe.

Pri Iskrinem zavodu za avtomatizacijo smo v tem obdobju odkupili tehnično dokumentacijo za izdelavo vibracijskih dodajalnikov in elektromagnetov. Elektromagnete smo v glavnem izdelovali za Lito stroj TOZD PPO, kateri izdeluje hidravlične preoblikovalne stroje.

Za Litostrojski TOZD PPO smo pričeli že takrat izdelovati tudi hidravlične komponente po njihovih načrtih in tako osvajati program elementov za avtomatizacijo.

Proti koncu šestdesetih let so v delovno organizacijo prišli prvi visokokvalificirani kadri in s svežimi močmi pričeli hitreje razvijati nove proizvodne programe.

Na prehodu iz šestdesetega v sedemdeseto desetletje smo program šestil dokončno opustili in se posvetili formiranju novih programov.

Značilno za sedemdeseta leta je bilo, da smo zelo

hitro širili proizvodni program hidravlike in pneumatike.

V tem obdobju smo tudi zelo intenzivno pričeli s štipendiranjem novih kadrov. Na splošno je bila kadrovska politika usmerjena v pospešeno izobraževanje na vseh področjih.

Zgradili smo tudi nove proizvodne prostore, kateri so nam omogočili razvoj programa hidravlike in zaposlitev nove delovne sile.

Skratka, v sedemdesetih letih smo v naši delovni organizaciji utemeljili in formirali tri glavne stebre, na katerih mora sloneti vsaka uspešna delovna organizacija: pospešena vzgoja in izobraževanje kadrov, osvojili tržno uspešen proizvodni program in zgradili nove delovne prostore.

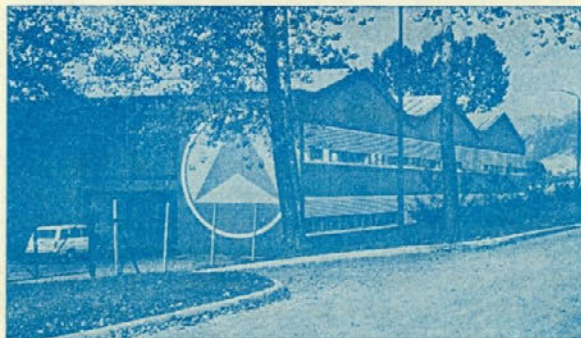
V osemdesetih letih smo v začetku imeli precejšnje obveznosti iz investicij v nove delovne prostore in strojno opremo, poleg tega smo za hitro povečevanje proizvodnje potrebovali vsako leto večja obratna sredstva.

V tem obdobju se je pred delovno organizacijo postavila nova naloga — nujno izvažati.

Izvoz je postal nujnost, nujnost zato, ker je možno preživeti in obdržati razvoj delovne organizacije le na osnovi lastnega izvoza in lastnega zaslužka deviznih sredstev.

Prehod z jugoslovanskega tržišča na svetovni trg je veliko težji, kakor se to da izraziti le z besedami, saj zahteva od vseh članov kolektiva popolnoma nov, nekompromisen pristop do kvalitete izdelave in poslovanja, zahteva, da dvignemo nivo našega delovanja pri vseh delovnih opravilih v odnos neizprosne svetovne konkurence.

Rado Bogataj

POLLETNI OBRAČUN IN REBALANS LETNEGA GOSPODARSKEGA NAČRTA

Polletni obračun je bil narejen z upoštevanjem rebalansa gospodarskega načrta in so zato indeksi nekoliko skromni. Celotni dohodek je bil dosežen v višini 187.422.553.— din z ind. 39,6.

Dohodek je bil dosežen v višini 16.479.773.— din z indeksom 39,1.

Čisti dohodek je bil dosežen v višini 79.379.380.— din z indeksom 36,9.

V primerjavi s prvotno postavljenim gospodarskim načrtom smo vse rezultate dosegli boljše kakor smo planirali in bi bili vsi indeksi preko 50, če bi polletni obračun izdelali na osnovi prvotnega plana.

Pri fizični proizvodnji pa smo v prvem polletju imeli precej težav, ker se je spremenila struktura izdelkov. Izdelki po posebnih naročilih kot so npr. hidravlični agregati so se precej povečali, tako da smo finančne rezultate dosegli. Po drugi strani pa smo precej pod planom pri hidravličnih komponentah in elektromagnetih.

Če sedaj pogledamo poslovanje z dohodkovne strani smo poslovali normalno, če pa pogledamo poslovanje iz tržne strani, pa tako poslovanje ni najboljše, ker zamujamo dobavne roke pri prodaji hidravličnih komponent in elektromagnetih in si s tem kvarimo ugled na trgu.

Zakaj smo predlagali in sprejeli rebalans gospodarskega načrta pred koncem prvega polletja za drugo polletje letošnjega poslovnega leta?

Celotni dohodek v letu 1983 smo dosegli v višini 273.634.042.— din. Prvotni gospodarski načrt za leto 1984 je predvideval, da bomo celotni dohodek v letu 1984 dosegli v višini 352.364.653.— din z indeksom 129 na preteklo leto.

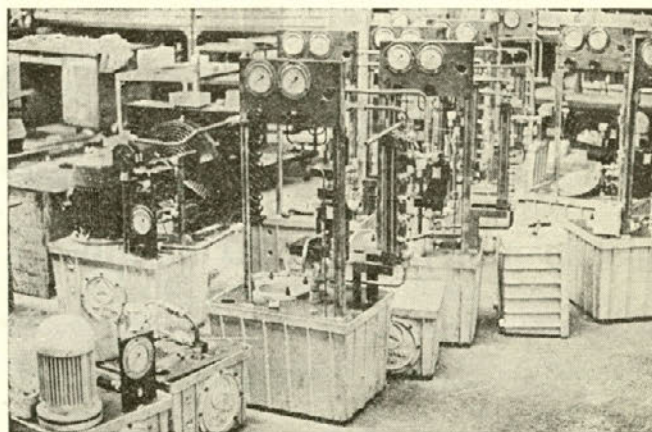
Po rebalansu gospodarskega načrta pa predvidevamo, da je možno doseči celotni dohodek v višini 473.287.848 din z indeksom na prvotni plan 173.

Že pri planiranju prvotnega gospodarskega načrta smo povečanje od lanskega leta gradili na štirih možnih načinih na osnovi katerih je možno povečati realizacijo. **Prva možnost povečanja letošnje realizacije omogoča vključevanje novih strojnih kapacitet, katere smo nabavili in tistih, katere izdelujemo doma.**

Drugič; računali smo, da mora **tretja izmena, katero smo vpeljali lansko leto, dati boljše rezultate, ker smo čas utekanja izvršili že v lanskem letu.**

Tretja možnost je **povečanje kooperacije.**

Kooperacijo sicer obravnavamo iz treh vidikov.

Skupina hidravličnih agregatov v montaži HO

V kooperacijo dajemo tiste izdelke, za katere nimamo doma ustrezne tehnologije, potem izdelke, za katere nimamo dovolj kapacitet in tiste izdelke, pri katerih je izdelava pri kooperantih cenejša kakor v domači proizvodnji.

Četrta možnost pa nam daje **boljša organizacija, povečanje serij in povečana produktivnost na vseh delovnih opravilih.**

Vrstni red naštevavanja različnih možnosti ni mišljen kakor prioritetni vrstni red, ker nam prav četrta navedena možnost daje največ možnosti in praktično ni omejena razen velikost serij.

Dvig produktivnosti na osnovi inventivnosti pri vsakem delovnem opravilu je dolgoročno neomejeno in je v glavnem odvisno od naše volje in ambicij, kaj želimo doseči.

V prvem polletju smo navedene možnosti premalo izkoristili in zato smo predlagatelji rebalansa gospodarskega načrta bili mnenja, da je v drugem polletju možno doseči mnogo boljše rezultate, seveda s predpostavko, da bomo sposobni aktivirati naše moči in izkoristiti navedene možnosti.

Doseganje povečanega plana pa nima kvalitete samo v tem, da bomo dosegli večji celotni dohodek, ampak tudi v primerno večjem dohodku in čistem dohodku. **Večji čisti dohodek pa nam omogoča, da lahko več sredstev namenimo za razširjeno reprodukcijo in tudi več sredstev za maso osebnih dohodkov.**

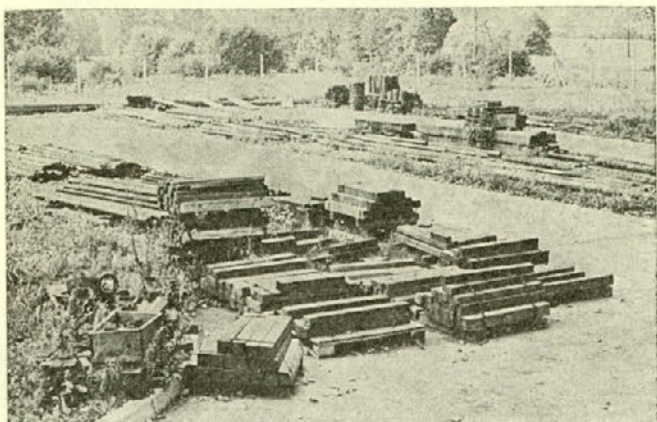
R. B.

POLLETNA INVENTURA

Stanje v skladiščih še vedno nezadovoljivo

Kot določa naš pravilnik o knjigovodstvu, so bile med kolektivnim dopustom izdelane inventure materiala, polizdelkov, orodja, merilnih in kontrolnih pripomočkov in rezervnih delov. **Glede na to, da ves promet na omenjenih kontih poteka z računalniško obdelavo so komisije pričakovale lahko in rutinsko delo. Žal je bila zmeta velika in po uvedbi računalniške obdelave prav gotovo najtežja inventura.** Marsikomu navedeno ne gre skupaj,

pa vendar, poslovanje z omenjenimi sredstvi v naši DO ne poteka dobro in je daleč od pričakovanih rezultatov. **Še bolj preseneča to, da komisije niso našle skoraj nikakršnega objektivnega vzroka za takšno stanje, torej nikakršnih nekontroliranih vzrokov, na katere se ne da vplivati.** Kakšno pa je torej stanje, ki je vzrok takšnega zapisa? Ne moremo trditi, da finančno gledano komisije ugotavljajo negativno sliko, saj je viškov povsod vrednostno več kot manjkov. **Seveda pa je to le knjigovod-**

Deponija materiala je v nezadovoljivem stanju

ska slika, dejstvo je, da stanje po skladiščih ni urejeno, razlog pa je samo eden: slabo delo. Pa poglejmo, čigavo:

— **Problem se pojavi že pri prevzemu, saj dobavljen material ne odgovarja vedno naročenemu.** Kljub temu bi prevzemalec in skladišče morala prevzeti material, ki odgovarja dejanski kvaliteti ali oznaki in dejanski količini.

— **Napak je očitno več kot dovolj.**

Šifriranje novih materialov bi moralo biti boljše kontrolirano. Tako se pojavlja, da ima isti material ali kupljen polizdelek več šifer ali pa se pod isto nahaja več različnih materialov.

- **Kontrola dokumentov prometa bi morala v čim krajšem času odpraviti napake na vnosu podatkov v računalnik, tam pa zahtevati zmanjševanje in odpravo napak (uvesti njihovo kontrolo).**
- **Izdajanje materiala uvesti izključno na podlagi dokumentov, kontrolirati šifro, naziv in količino materiala.** Konec bi morali napraviti poizkusom, da se material izda pred prevzemom (negativno stanje zalog na skladišču) in podobne nesmisle.
- **Zagotoviti stalno prisotnost ali smiselno urediti odsotnost skladiščnikov, ki za stanje v skladišču odgovarjajo.** Inventurne komisije so tako poleg popisa, kar je njihova dolžnost, opravile še inventuro dela na navedenih področjih dela, ki pa naj ne bi bila njihova dolžnost, vsaj za drugi del inventure lahko trdimo, da je rezultat: slabo!

Poročila je obravnaval delavski svet, potrdil delo komisij in sprejel vrsto sklepov. Kratko so potegnili tokrat nekateri skladiščniki, čeprav je v napakah naštetih več delovnih opravil in sodelujočih pri ustvarjanju končne slike. Vendar je končni krivec za slabo sliko le podpisani avtor — torej skladiščnik, njegov problem pa je, da zagotovi dobro delo predhodnih soustvarjalcev končne podobe. Možnosti in poti do tega je dovolj, le posluševati se jih bo potrebno redneje, temeljiteje, predvsem pa stalno.

Glavoboli ob inventurah bodo tako gotovo manjši ali pa vsaj razporejeni čez vse leto.

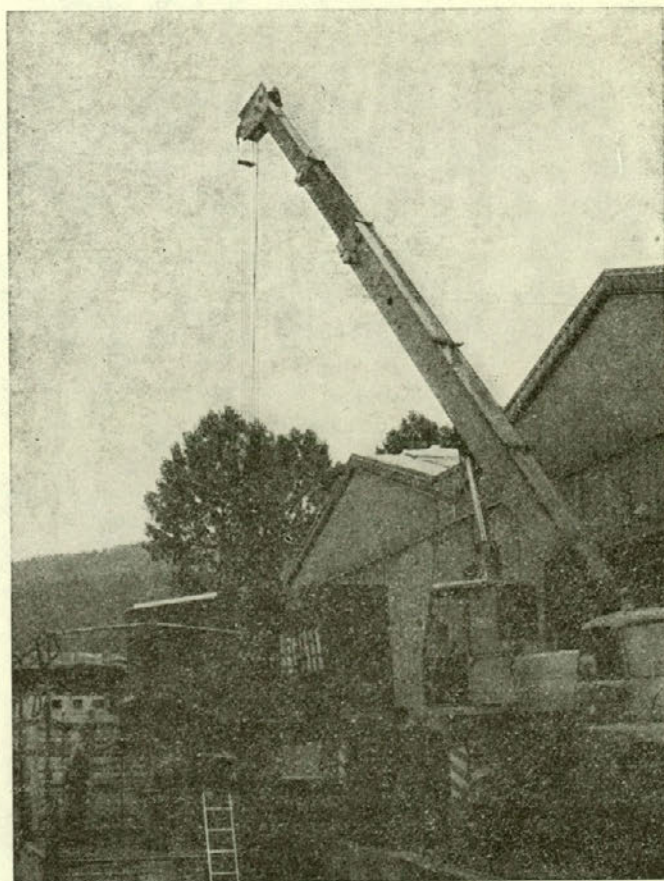
Miha Bogataj

PRISPEL JE OBDELOVALNI CENTER MC 65

Večina izdelkov, ki jih zajema proizvodni program Klavdivarja, so tehnološko izredno zahtevni. Za izdelavo letih potrebujemo visoko produktivne, precizne in zanesljive stroje, ki omogočajo tako izdelavo. Izredno veliko število različnih izdelkov in relativno majhne serije zahtevajo stroje, ki so dovolj univerzalni in jih je možno kar najhitreje pripraviti za naslednji obdelovanec. Za tako proizvodnjo so najprimernejši numerično krmiljeni stroji.

V ta namen smo že leta 1979 nabavili dve numerično krmiljeni strožnici od zahodnonemške firme Gildemeister. Pozneje smo kupili še eno strožnico in manjši frezalni stroj. Slednja stroja sta proizvod Prvomajske. Z nabavo teh strojev smo pridobili kapacitete za najzahtevnejše struženje ter frezanje manjših enostavnih delov. Manjkala pa nam je stroj za zahtevnejša vrtalna frezalna dela. Za ta dela je najprimernejši obdelovalni center, ki združuje frezanje, vrtnanje in rezanje navojev. Tako smo že pri nabavi prvih dveh numerično krmiljenih strožnicah iskali možnost nabave obdelovalnega centra. Od takrat dalje smo spremljali razvoj te tehnike, tako pri domačih, kakor tudi pri tujih proizvajalcih. Jeseni lanskega leta smo med več ponudniki izbrali obdelovalni center MC 65 proizvod japonske tovarne Makino, ki ga za Evropo prodaja tovarna Heindenreich und Harbeck-članica združenja Gildemeister.

Stroj je prispel avgusta in prav sedaj, ko to pišem, poteka montaža. Opremljen je za izdelavo najzahtevnejših delov iz našega proizvodnega programa.

Tako je stroj opremljen z magacinom za orodje, v katerem je prostora za 60 orodij. Za vpenjanje obdelovancev ima sistem z dvema paletama, tako pripravljamo na-

slednji obdelovanec, medtem ko stroj prejšnjega obdeluje.

Da bi bil stroj čim bolj izkoriščen, je bilo potrebno nabaviti tudi ostalo spremljajočo opremo.

Vsa rezilna orodja morajo biti prednastavljena. Za to smo kupili aparat za prednastavljanje orodja, na katerem že pripravljamo orodja tudi za RNF in GO 1 NC.

Programi za obdelovalni center in za nekaj že obstoječih strojev bodo programerji izdelovali na opremi za programiranje Easyprog, ki je že montirana v tehnološkem oddelku.

Obdelovalni center je za Kladivar velika pridobitev, toda le, če se bomo vsi, ki smo to dolžni, potrudili, da bo stroj racionalno izkoriščen. Spremljajoča oprema — aparat za prednastavljanje orodja in oprema za programiranje pa mora skrajšati pripravljalne čase na že obstoječih NC strojih.

Anton Mlinar

V SVETU ROBOTIKE

Evropa je prehitela ZDA

British Robot Association je objavila statistiko za leto 1983 in vključila v pregled tudi nekaj ostalih evropskih držav.

Merjeno v odstotkih je Velika Britanija v lanskem letu bolj kot katerakoli industrijska država povečala število instaliranih robotov.

Tako se je število robotov v Veliki Britaniji povečalo za 601 (od 1.152 na 1.753) ali za 52 %. V Zahodni Nemčiji so za primerjavo število robotov povečali za 37 %, na Japonskem za 21% in za 28 % v ZDA. Seveda pa so po teh državah instalirali večje število robotov.

Evropsko tržišče

Pomemben podatek statistike je velikost evropskega tržišča. Z 12.500 instaliranimi roboti je že večje kot v ZDA, kjer deluje 8000 enot in je drugo za Japonsko, s skupno približno 16.500 robotov. V statistiki so zajeti le programirni večosni roboti (najmanj štiri osi) po definiciji, ki jo uporabljajo v glavnem v Evropi in ZDA. Všteti niso sekvenčni manipulatorji in strežne naprave sistema pick-and-place (poberi in odloži), ki jih Japonci štejejo med robote. To jim omogoča, da statistično podajajo Japonci več kot 100.000 instaliranih enot.

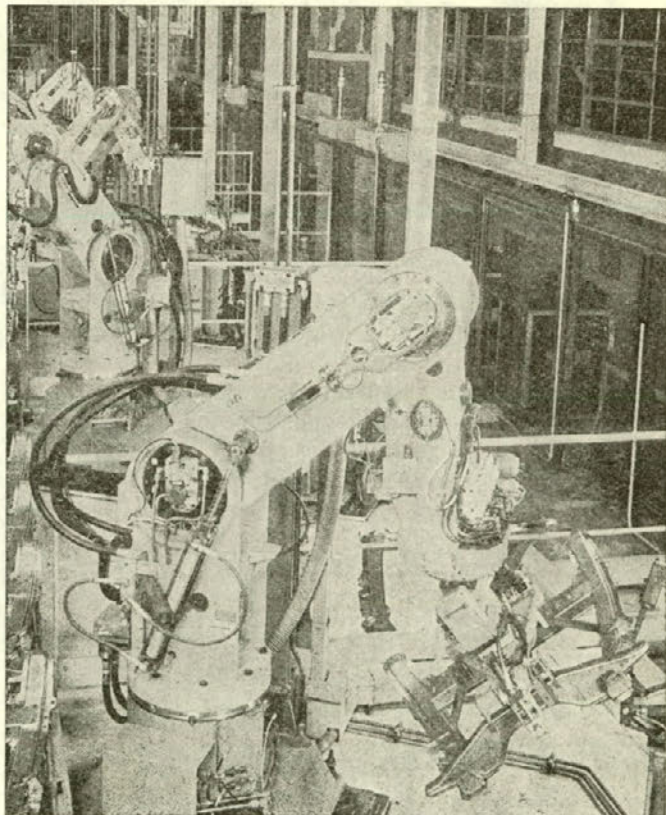
Ti podatki kažejo, da je Evropa vložila velike napore in sredstva, da bi ujela stik z Japonsko in ZDA. Evropska industrija želi avtomatizirati svojo proizvodnjo, da bi obdržala konkurenčnost s sorodno na Japonskem in v ZDA.

Za Veliko Britanijo je zanimiv podatek, da narašča število vgrajenih robotov domače izdelave. Tako so konec leta 1983 uporabljali od skupnega števila 1753 enot 31 % robotov ostalih evropskih proizvajalcev, 28 % je britanskih, manj kot polovica pa je še japonskih in ameriških. Po področjih uporabe so v Veliki Britaniji najbolj povečali robotizacijo montaže — kar za 200 %, kar je npr. še enkrat več kot v Zahodni Nemčiji. Za Nemčijo je zanimiv podatek, da robote ponuja kar 80 proizvajalcev, ki proizvajajo kakih 200 različnih modelov. Kar 50 %

ponudbe imajo v rokah trije proizvajalci: ASEA, KUKA in Volkswagen, 80 % vse prodaje robotov pa ustvari 12 velikih proizvajalcev.

Avtomobilska industrija

V Zahodni Nemčiji naj bi 40 % od skupnega števila 4800 robotov delovalo v avtomobilski industriji, vodilni je Volkswagen z 1.102 instaliranima robotoma. Približno 62 % vseh v Nemčiji vgrajenih robotov je domače proizvodnje, le 8 % je uvoženih iz Japonske in nekaj primerkov iz ZDA. Poleg tega so iz Zahodne Nemčije

v letu 1983 izvozili od 800—900 enot, kar pomeni, da je industrija robotov v tej državi v letu 1983 proizvedla in prodala približno 1600 robotov. Za leto 1984 se ocenjuje, da bo v Nemčiji instaliranih skupno že 6000 robotov.

Posebno zanimivo je pogledati stanje v Franciji, kjer ocenjujejo, da se francoskim proizvajalcem robotov obetajo črni časi. Tržišče popolnoma obvačujejo Japonci in Američani. Kje je razlog? Pomanjkanje sodelovanja med manjšimi proizvajalci, pomanjkanje sodelovanja pri raziskavah v industriji, preveč ponujenih variant robotov in pomanjkanje financ. Še en pomemben faktor nastopa: delavci želijo boljše pogoje dela, toda nočejo ostati brez njega zaradi avtomatizacije. Francoska industrija robotov naj bi se usmerila v mednarodno kooperacijo — zaenkrat pa evropske proizvajalke ne kažejo nikakršnih interesov.

Kljub temu pa so Francozi drugi v Evropi z 2.150 roboti koncem leta 1983 — ali 35 % povečanjem v zadnjem letu. Vgrajeni so v glavnem pri varjenju v avtomobilski industriji (55 % ali 1.183 enot). Italijani s 1800 enotami so med pomembnimi uporabniki robotov, vendar jih kar

36 % deluje na varjenju v avtomobilski industriji v Fiatu in Alfa Romeu.

Švedi so že dolgo časa na vrhu svetovnih uporabnikov robotov, saj jih je koncem leta 1983 delovalo 1850. Glede na število zaposlenih je to največ na svetu, saj imajo že 15 robotov na 10.000 zaposlenih. Tako so obdržali vodstvo iz leta 1982, ko so imeli na 10.000 zaposlenih 9,6 robotov (Japonska 6,6; Zahodna Nemčija 3,1; Belgija 2,7; Velika Britanija 2,2; ZDA 2,1; Francija 1,25; Italija 0,9). Kljub temu pa so v lanskem letu le za 27 % povečali število instaliranih robotov. Zato pa je Švedska največji evropski izvoznik robotov, saj njihova proizvajalka ASEA izdelava okrog 1000 robotov letno in jih polovico izvozi. Zato tuji konkurenti na švedskem prodajo le kakih 20 % letno instaliranih robotov.

Zanimivo je tudi pospešeno uvajanje robotov v manj razvitih industrijskih državah, ki že dobro vplivajo na skupno vsoto v Evropi: Belgija 500, Španija 400, Finska 120 ...

Po Industrial Robot 1/84 pripravil:

Miha Bogataj

INFORMACIJE IZ SOZD ZPS

Kot priloga glasila ZPS izhajajo občasno Informacije ZPS. Iz zadnje številke povzemamo nekaj zanimivih podatkov in ugotovitev o gospodarjenju delovnih organizacij SOZD ZPS.

Naj najprej omenimo, da SOZD ZPS (Združeni proizvajalci strojne opreme) sestavlja 24 DO iz Slovenije. Te so:

1. Agrostroj — industrijsko podjetje za proizvodnjo kmetijske mehanizacije in opreme — Ljubljana
2. Atmos — tovarna industrijske opreme, metalnih konstrukcij in livarna — Hoče pri Mariboru
3. Cevovod — montažno proizvodno podjetje — Maribor
4. Gostol — goriške strojne tovarne in livarne — Nova Gorica
5. Hidrometal — podjetje za izdelavo opreme čistilnih naprav — Mengeš
6. IBE — Inženirski biro Elektroprojekt — Ljubljana
7. IBL — Inženiring biro — Ljubljana
8. Ikos — industrija kovinske opreme in strojev — Kranj
9. Indos — industrija transportnih in hidravličnih strojev — Ljubljana
10. Inštitut za turbinske stroje — Ljubljana
11. Jeklo — tovarna bazenske tehnike in kovanih izdelkov — Ruše
12. Kladivar — tovarna elementov za avtomatizacijo — Žiri
13. Kostroj — proizvodnja strojev in plastičnih izdelkov — Slovenske Konjice
14. Kovinarska — tovarna industrijske opreme in konstrukcij — Krško
15. Kovind — kovinska industrija — Unec pri Rakeku
16. Litro stroj — Titovi zavodi Litostroj, tovarna in livarna strojev — Ljubljana
17. Metalna — strojogradnje, konstrukcije, montaža — Maribor

18. Mlinostroj — tovarna strojev — Domžale
19. Pleskar — zaščita metalnih, zidnih, betonskih in lesnih površin — Ptuj
20. Projekt — podjetje za projektiranje in inženiring — Maribor
21. Riko — ribniška kovinska industrija — Ribnica
22. SOP Krško — specializirano podjetje za industrijsko opremo — Krško
23. Stroj — tovarna industrijske opreme — Radlje ob Dravi
24. STT — strojna tovarna Trbovlje, tovarna rudarskih, gradbenih, transportnih strojev in naprav — Trbovlje

Ocene gospodarjenja za prvo polletje letošnjega leta so bile v SOZD sicer ugodne, kljub težkim gospodarskim razmeram. Res pa je, da kljub temu ne smemo biti pretirani optimisti. Celotni prihodek ter dohodek in čisti dohodek je bil večji za 60 odstotkov, povečale pa so se izgube v nekaterih delovnih organizacijah. Tudi težave so vedno večje, zaradi vse večjih zalog in vse več DO je, ki niso več tako trdne kot prej. To so pravzaprav razlogi, ki terjajo ponekod tudi konkretno ukrepanje.

Izgube so v polletju zabeležili v Cevovodu — TOZD Montaža Maribor, v Kovinarski — TOZD Industrijska oprema in TOZD Transportne naprave Krško, V Metalni — TOZD Metalna RAV Maribor in v SOP Krško — TOZD Ikon. Vzroki so tako notranji kot zunanji, zato so pri vseh izgubarjih že sprejeli konkretne ukrepe, s katerimi naj bi izgube do konca leta odpravili ali vsaj omilili. Kar 13 delovnih organizacij našega sozda je letos zabeležilo slabšo ekonomičnost kot lani. O zalogah lahko zapišemo, da so visoke in zavaljo tega problematične. Likvidnostne težave so vse večje, kar se kaže pri čedalje večjem najemanju posojil za izplačevanje akontacij OD. Odgovorni v naših DO bodo morali spoznati dejstvo da so minili časi cenenejšega najemanja posojil, saj z vse

večjimi obrestmi izgubimo tudi dokajšen odstotek dohodka (letos že ca. 15 %).

Na letošnjem zagrebškem velesejmu so bile prikazane nekatere novosti iz DO našega sozda. Med njimi je potrebno omeniti ljubljanski Indos z dvema novima tipoma viličarjev, nadalje nove vrste filtrov iz ruškega Jekla, pa nov prevozni bager — pajek trboveljske Strojne to-

varne, avtožerjavov za vzdrževanje naftnih in plinskih vrtin mariborske Metalne ter Litostrojev gorilnik franci-
sove turbine.

To je bilo nekaj novosti oz. informacij iz priloge glasila ZPS.

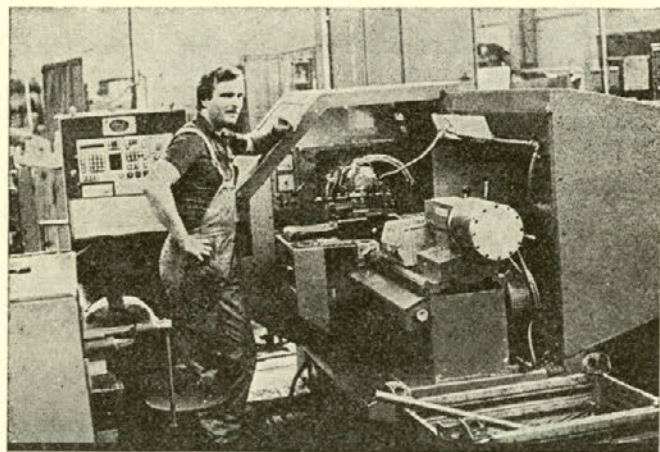
C. K.

DELO IN PROBLEMI V NOČNI IZMENI

Kmalu bo poteklo leto dni, odkar je bila tudi v naši delovni organizaciji uvedena tretja — to je nočna izmena. Zato sem sklenil napisati par besed o delu ponoči, o njegovih dobrih in slabih straneh. Pogovarjal sem se z delavcema na NC strojih, ki delata tudi v nočni izmeni, in sicer z Jožetom Jezerškom in Branetom Jurca.

Povedala sta mi, da sta z delom v glavnem zadovoljna, pojavljajo pa se določeni problemi, ki so specifični za delo v nočni izmeni, nanje sta tudi opozorila.

V prvi vrsti je problem povezan z orodji za nočno izmeno. Zgodi se, da se delavcu na enem izmed treh NC strojev, ki delajo tudi ponoči, zlomi orodje. Skladišče je zaprto, zato ne more do drugega orodja, pa tudi ostrilca ponoči ni. Delavec se mora znajti kot sam najbolje zna, zato velikokrat trpi kvaliteta izdelanih kosov. Kakšne posledice sledijo iz tega, posebej še sedaj, ko poudarjamo kvaliteto na vsakem koraku, vemo vsi. De-

Branko Jurca pri svojem stroju

lavci se pritožujejo, da so brusilne plošče velikokrat neuporabne za kvalitetno naostritev orodij, posebej zato, ker večkrat na njih v popoldanskem času raziglavajo razne polizdelke. Ko je nočna izmena pričevala z delom, so obljubili, da bo tudi ponoči imel nekdo ključ od skladišča orodij in brusilnice, vendar to še sedaj, po skoraj letu dni, ni urejeno. Predlagajo, da bi tehnolog izdal nalog ostrilcu orodij oziroma skladiščniku, ta pa bi pripravil dva kompleta potrebnih orodij za nočno izmeno. Na ta način bi se izognil številnim nepotrebnim težavam.

Večkrat nastopijo težave tudi z materialom, katerega zmanjka ali pa ni ustrezen. Tudi to se zgodi, da je npr. material nažagan, vendar je zaklenjen in delavec ne more do njega. Serije za izdelavo so včasih večje, včasih pa manjše. Posebej pri manjših serijah pride večkrat do tega, da je potrebno nastaviti NC stroj tudi v nočni izmeni. Samo nastavljanje je kot režijsko delo slabše plačano, kar delavcem tudi ni po volji. Do nedavnega je bil ponoči prisoten tudi procesni kontrolor. Sedaj pa je to spremenjeno in kontrolor pride šele ob 5. uri zjutraj. Tako morda delavec ponoči sam kontrolirati svoje izdelke, kar pa ni ustrezno finančno ovrednoteno. Seveda delo v nočni izmeni v veliki meri vpliva tudi na privatno življenje delavcev. Marsikdo se zelo težko prilagodi na spremenjen režim dela in spanja, zato nastopajo pogostejši konflikti v privatnem življenju.

Še ena prijetnejših plati nočne izmene, to je malica. Z njo so delavci zelo zadovoljni tako po količini kot po kvaliteti.

Za konec naj zapišem, da je v nočni izmeni precej problemov, ki pa niso nerešljivi. Vsi pristojni naj se potrudijo, da jih odpravijo, tako da bo delo delavcem, ki delajo v tej nevhvaležni izmeni vsaj malo lažje.

Zapis pripravil:
M. Poljanšek

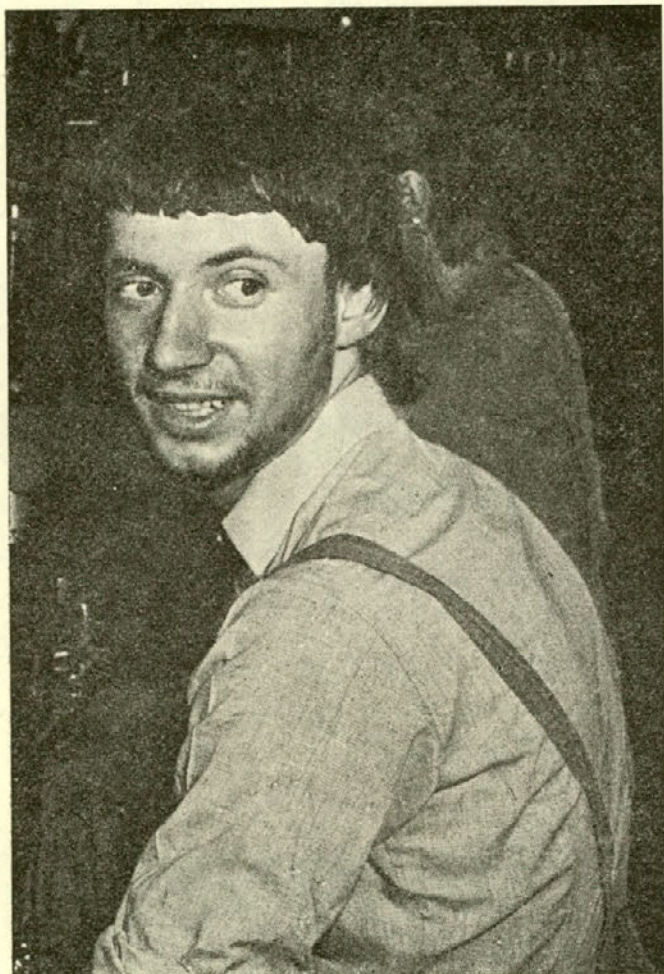
ALI SE POZNAMO?

Predstavljamo vam Filipa Koširja — delavca v strojnem oddelku

V času popoldanske malice sva se v sejni sobi DO srečala s Filipom. Najprej sva se pogovorila o namenu najinega sestanka, nato pa sva govorila o njem samem, njegovem življenju, hotenju, mislih in načrtih.

Čeprav je Filip star šele nekaj čez 18 let, je v naši DO zaposlen že tretje leto, saj je takoj po končani osnovni šoli začel delati. Na tihem si je sicer želel, da bi se izučil za avtomehanika, toda življenje se je zasukalo drugače in Filip je prišel med nas. V začetku je opravljal težja dela, počasi pa se je privajal tudi na druga,

zahtevnejša opravila. Sedaj največ dela na namiznem vrtalnem stroju. Pravi, da mu monotono delo pri stroju ni najbolj všeč in da raje opravlja različna dela. Z zadovoljen je, kadar je delo oz. postopek take vrste, da lahko naredi kos sam od začetka do konca. Tako je za kvaliteto izdelave odgovoren on in v tem primeru ne morejo na njegovo delo vplivati napake drugih. Z OD je kar zadovoljen in tudi drugače meni, da se je prav odločil, ko je prišel delati v Kladivar. Seveda pa tudi Filip vidi pri delu razne napake in probleme. Rad pove kakšno pikro na račun organizacije dela in pravi, da bi bila dela lahko mnogo hitreje opravljena, če bi imeli pravočasno pripravljena orodja in priprave. Pogostokrat

le-ta niso v brezhibnem stanju in zato delavec ob prihodu na delo izgubi dragocen čas, ki pa pomeni, da je prikrajšan navsezadnje le on pri OD, hkrati pa je to tudi škoda za delovno organizacijo. Vsak posameznik bi lažje delal, če bi bil celoten kolektiv bolj discipliniran in bi mu bili drugi za vzgled. Meni, da veliko vlogo nosijo pri tem vodilni in vodstveni delavci, ki morajo skrbeti, da bo delo pravilno potekalo ter da bodo s svojim delom spodbujali tudi druge. So pa tudi delavci, ki so pri delu manj spretni in norme težko dosegajo, drugi pa bi lahko storili več, pa tega iz kakršnihkoli razlogov ne store. Veliko se v DO govori o kvaliteti izdelave, ki je vse prevečkrat nezadovoljiva. Filip meni, da so tega le malokrat krivi delavci pri vrtalnih strojih, temveč da napake nastanejo druge. Za novi stroj, ki smo ga pred kratkim kupili, da je za DO velika pridobitev, ker se bo z njim bolje in kvalitetneje delalo, toda vprašanje je, če ga bomo znali zares izkoristiti. Filipa sem vprašal tudi o njegovem zasebnem življenju. Povedal mi je, da se je rodil v Žirovskem vrhu, po domače pri Kržetu, kjer še sedaj živi. V družini je bilo se-

dem otrok, pet hčera in dva sinova. Tri sestre so že poročene, ostali pa živijo skupaj z materjo, ki je gospodinja in očetom, ki dela v Alpini. Pri hiši imajo tudi nekaj obdelovalne zemlje in kmetijo, ki jo Kržetovi zlahka obdelujejo, saj je doma šestero pridnih rok. Veliko si pomagajo z mehanizacijo. Čeprav so konji že bolj redkost, ga imajo pri njih doma še vedno za lažja dela. Posebno Filipu je konj bolj v zabavo, saj ga včasih ob nedeljskih popoldnevih zajaše in se z njim odpravi po okolici. Čeprav je Kržetova domačija precej oddaljena od glavne ceste, se Filipu, ki je poti navajen, ne zdi daleč. V poletnih mesecih se vozi v službo z motorjem, pozimi pa je ob visokem snegu potrebno hoditi peš.

V prostem času pomaga pri delu na kmetiji, ker pa je delaven in ambiciozen mladenič, ima še polno drugih zadalžitev in konjičkov. Njegova najpomembnejša naloga je prav gotovo vodstvo Žirovskovrške mladine, katere predsednik je. Večkrat organizirajo delovne akcije, kjer pomagajo starejšim občanom pri delu. Pomembna naloga je tudi gradnja kulturnega doma, ki pa prepočasi napreduje. Filip pravi, da je veliko problemov pri nabavi materiala za gradnjo. Z veseljem se ukvarja z delom pri mladini, na sestanke pa zelo nerad hodi. Mladi se na njegovem območju ukvarjajo tudi s športom. Pozimi Filip rad smuča, poleti pa s prijatelji zaigra tudi nogomet ali namizni tenis. Večkrat se odpravijo na izlet v planine, kamor Filip rad zahaja.

Včasih vzame v roke harmoniko in se s fanti poda naokrog. Prvo harmoniko je dobil že pri desetih letih za Miklavža, kasneje pa jih je kupil tudi sam. Igranja se je naučil sam, za nasvet pa je večkrat vprašal Mirana Mravljeta.

Včasih prebere tudi kakšno knjigo. Posebno všeč mu je bila knjiga Potop Bojana v Prešernovi brigadi, ki jo je dobil za nagrado na predvojaških vajah na Pokljuki, kjer se je dobro izkazal. Ta knjiga opisuje boje znane brigade. Mladinci so organizirali tudi pohod po poteh Prešernovcev. Z njimi je bilo nekaj aktivnih udeležencev teh dogodkov v vojni, med njimi je bil tudi komandant Javor, ki jim je pripovedoval o boju, uspehih, zmagah, porazih in trpljenju na tej poti. Ta izlet mu je bil zelo všeč in v prihodnje bodo organizirali še več takih srečanj.

Posebnih načrtov do odsluženja vojaškega roka Filip nima, saj bo gotovo kmalu poklican med vojake in bo imel potem dovolj časa za razmišljanje, kako naprej.

Tako je minil najin pogovor. Filip se je vrnil med svoje sodelavce in nadaljeval začeto delo. Prav gotovo je svojo zadalžitev in normo ob koncu popoldanske izmene opravil z uspehom in v svoje zadovoljstvo.

V to ne dvomimo in mu še naprej želimo, da bi se dobro počutil med sodelavci, obenem pa da bi mu dnevi v vojaški suknji hitro minili ter da bi se potem zopet vrnil med nas.

C. K.

NAJVAŽNEJŠI SKLEPI SAMOUPRAVNIH ORGANOV

2. seja komisije za družbeni standard DO »Kladivar« Žiri, dne 14. 8. 1984

Za rešitev pereče prostorske problematike razvojnega oddelka DO »Kladivar« Žiri v Škofji Loki se kupijo tri

stanovanjske enote v blokovi novogradnji na Trati v Škofji Loki po zgoraj navedenih pogojih.

Korekcija sklepa prejšnje seje komisije za družbeni standard:

1. Čakalna doba pri pogodbi št. 1070 (r. n. 95020-751) naj ostane ista, kot je določena z osnovno pogodbo (13 mesecev).
2. Pri pogodbi št. 1071 (r. n. 95020-752) pa se čakalna doba skrajša s 13 na 10 mesecev, kar je sprejela komisija že na prejšnji seji.

Zbor delavcev DO »Kladivar« Žiri, dne 16. 8. 1984

Potrdi se podano poročilo in ocenitev rezultatov dela in poslovanja v I. polletju poslovnega leta 1984.

Potrdi se predlog o začasni delitvi ustvarjenega dohodka v I. polletju poslovnega leta 1984.

Premija za kolektivno zavarovanje (nezgodno) se poviša s 40.— din mesečno na 110.— din mesečno.

3. redna seja delavskega sveta DO »Kladivar« Žiri, dne 17. 8. 1984

Sprejme se Samoupravni sporazum o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti v SOZD ZPS.

Samoupravni sporazum o združevanju sredstev za izgradnjo počitniških bungalovov v Strunjanu se ne sklene in ne podpiše se pogodba o urejanju medsebojnih razmerij med lastniki bungalovov oziroma bivalnih enot v počitniškem domu v Strunjanu.

Sklep o nabavi opreme:

- a) Nabavi se 2 kom. namizni vrtalni stroj do FI 16 »Metalac« Čakovec po predračunski vrednosti 137.000.— din za potrebe proizvodno-planskega sektorja.
- b) Nabavi se 1 kom. kopirni stroj za kopiranje načrtov po predračunski vrednosti 206.000.— din za potrebe RO Škofja Loka.

LT TBG Kranj, Enoti Škofja Loka se posreduje predlog o spremembi 60 % kratkoročnih kreditov za pripravo izvoza in izvoz v dolgoročne za obratna sredstva.

Vrednost točke, ki je osnova za obračun osebnih dohodkov, se s 1. 8. 1984 poveča z 0,38 din brutto na 0,46 din brutto, kar pomeni 20 %.

3. seja komisije za delovna razmerja DO »Kladivar« Žiri, dne 15. 9. 1984

Na podlagi določil samoupravnih aktov delovne organizacije se v sredstvih javnega obveščanja razpišejo naslednja dela oziroma naloge, pri katerih imajo delavci posebna pooblastila in odgovornosti:

- vodje proizvodno-planskega sektorja (1),
- vodje tehničnega sektorja (1).

Za opravljanje del oziroma nalog pomožnega vrtalca se sklene delovno razmerje z Urošem Jezerškom in Silverijem Trčkom, ki izpolnjujeta objavljene pogoje. Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom.

Prošnji Irene Tratnik in Iztoka Albrehta se ne ugodi, ker trenutno v delovni organizaciji ni na razpolago prostih del oziroma nalog, ki bi jih glede na svojo izobrazbo lahko opravljala.

Razporeditve:

- a) Andreja Smeh, ki trenutno opravlja dela oziroma naloge pripravnika, se razporedi k opravljanju del oziroma nalog evidentničarja. Razporeditev se izvede z dnem 1. 8. 1984.
- b) Marinka Dolinar, ki trenutno opravlja dela oziroma naloge pomožnega vrtalca, se razporedi k opravljanju del oziroma nalog korespondenta v skladišču materiala. Razporeditev se izvede z dne 6. 9. 1984, in sicer za določen čas (nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom).

- c) Matevž Pečelin, ki trenutno opravlja dela oziroma naloge frezalca orodja, se razporedi k opravljanju del oziroma nalog monterja HK I. Razporeditev se izvede z dnem 20. 8. 1984.
- d) Evgen Podobnik, ki trenutno opravlja dela oziroma naloge električarja HO II, se razporedi k opravljanju del oziroma nalog električarja HO I. Razporeditev se izvede z dnem 1. 10. 1984.
- e) Milan Šubic in Marjan Seljak, ki opravljata dela oziroma naloge monterja HO II, se ne razporedita k opravljanju drugih del oziroma nalog, ker še nimata dovolj delovnih izkušenj.
- f) Zoran Fakin, ki trenutno opravlja dela oziroma naloge izdelovalca orientacij II, se razporedi k opravljanju del oziroma nalog izdelovalca orientacij I. Razporeditev se izvede z dnem 1. 10. 1984.

Komisija za delovna razmerja sprejme naslednje:

- a) S Filipom Klemenčičem, ki opravlja dela oziroma naloge vzdrževalca II, se sklene pogodba za izobraževanje ob delu na Tehniški šoli za strojništvo v Škofji Loki (3. in 4. letnik).
- b) Z Bogdanom Erznožnikom, ki opravlja dela oziroma naloge vodje splošnega sektorja, se sklene pogodba za izobraževanje na Visoki šoli za organizacijo dela v Kranju — II. stopnja (organizacijsko-proizvodna smer).
- c) Z Marijo Ušeničnik, ki opravlja dela oziroma naloge pripravnika se sklene pogodba za izobraževanje ob delu na Visoki šoli za organizacijo dela v Kranju — II. stopnja (organizacijsko-računalniška smer).

Slavki Fajdiga se odobri 15-dnevni študijski dopust za opravljanje zaključnih izpitov na Ekonomski srednji šoli v Škofji Loki.

Z Ireno Krvina se delovno razmerje sporazumno preneha z dnem 5. 9. 1984.

4. redna seja delavskega sveta DO »Kladivar« Žiri, dne 24. 9. 1984

Obravnavajo poročila o izvedenih inventurah:

- a) Potrdi se zapisnik centralne inventurne komisije, v katerem so ugotovljena dejanska stanja, in sicer:
 - v skladišču materiala (skladišče 91)
 - v skladišču polizdelkov (skladišče 92)
 - v skladišču orodja in drobnega inventarja na zalogi (skladišče 95), rezervnih delov (skladišče 93) ter merilnega orodja v uporabi na SM 2100.
- b) Vodje tistih sektorjev, kamor spada posamezno skladišče, naj čimprej ocenijo delo skladiščnikov.
- c) Do 31. 12. 1984 naj se ugotovijo možnosti prodaje posameznega nekorantnega blaga, ki se že po več let nahaja v skladišču (1980, 1981, 1982), pri čemer pa je potrebno ugotoviti tudi material oziroma surovine, katerih ni moč prodati. Material oziroma surovine, ki jih ne bi mogli prodati niti Dinosu, naj se komisijsko uničijo.
- d) Sprejmejo se predlogi sklepov centralne inventurne komisije, ki so navedeni v zapisniku centralne inventurne komisije.

Glede na to, da se je glasovalo, ali naj se uvede kontinuirana inventura za stalno ali samo za dobo enega leta in da predlog za uvedbo stalne kontinuirane komisije ni bil sprejet (glede na večino delegatov), trije delegati pa so glasovali za uvedbo kontinuirane inventure za določen čas enega leta, se sprejme drugi predlog, torej uvedba kontinuirane inventure za dobo enega leta.

Odobri se izdelava pokritih regalov za deponijo paličnega materiala.

Odproda se peč za centralno kurjavo na trda goriva — sistem TRIKA 250.000 kcal. Peč se odproda Dinosu.

Nabavi se osciloskop — memorijski, tip S-8-13 — 1 kom. Pristopi se k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi raziskovalno-razvojne enote za robotizacijo. K sporazumu pristopimo kot izvajalci.

Tovarna elementov za avtomatizacijo »Kladivar« p. o. Žiri, 64226 Žiri, Industrijska ul. 2, se včlani v Zvezo raziskovalnih organizacij SR Slovenije — ZROS.

K podpisu samoupravnega sporazuma o zagotavljanju deviz za poravnavo obveznosti za obdobje splošnega družbenega in skupnega gospodarskega pomena in za kredite, odobrene za prodajo deviz na deviznem trgu, se ne pristopi.

Za neopravičene izostanke na zboru delavcev se upoštevajo določila o pavšalni odškodnini, kot je to določeno s Pravilnikom o delovnih razmerjih DO »Kladivar« Žiri.

Neopravičeni izostanki na zboru delavcev se ugotavljajo na podlagi prisotnostne liste, ki se uporablja na zboru delavcev, ter na podlagi drugih dokumentov (potni nalogi).

Izda se pismeno potrdilo, s katerim delavski svet ugotavlja, da si je Mira Poljanšek z delom pridobila delovne zmožnosti in strokovnost za opravljanje del oziroma nalog vodje knjigovodskega sektorja.

Miri Poljanšek se pismeno potrdilo o pridobljenih delovnih zmožnostih izdaja za opravljanje del oziroma nalog vodje knjigovodskega sektorja v DO »Kladivar« Žiri. Programa indikatorjev napetosti in zatičev se prenehata izdelovati in se prodata po dnevni tržni ceni.

NOVO PRI NAS IN NA TUJEM

... Spodbuden podatek je, da slovenska podjetja izkoriščajo instalirano strojno opremo do 75 %.

(Po GV št. 39)

... Poseben primer »vreče brez dna« je gradnja železarskega kombinata Smederevo, ki se vleče že 18. leto. Tako samo za objekt hladna valjarna, ki so ga pričeli graditi 1979 po osnovni vrednosti 8 milijard din, znašajo prekoračitve 55,2 milijarde din, objekt pa še vedno ni dokončan.

O načinu rešitve bodo razpravljali v skupščini SR Srbije, ki je investitor te največje jugoslovanske naložbe.

(Po GV št. 39)

... Iz EGS prihajajo slabe novice o položaju na področju zaposlovanja. Avgusta se je namreč brezposelnost spet

dvignila in preseгла 12,4 mio oseb, kar je 650.000 oseb več kot avgusta lani.

(Po GV št. 39)

... Poglejmo še podatke o moči posameznih držav po bruto nacionalnem produktu in izvozu.

Sedem držav v svetu ustvarja polovico vsega svetovnega produkta.

Tako ustvarjajo ZDA 3282, Japonska 1157, ZRN 658, Francija 515, Anglija 449, Italija 355 in Kanada 327 milijard dolarjev bruto nacionalnega produkta ali skupno 6743 milijard.

Od tega izvažajo ZDA 201, ZRN 169, Japonska 147, Francija 95, Anglija 92, Kanada 77 in Italija 73 milijard dolarjev.

(Po IA 56/84)

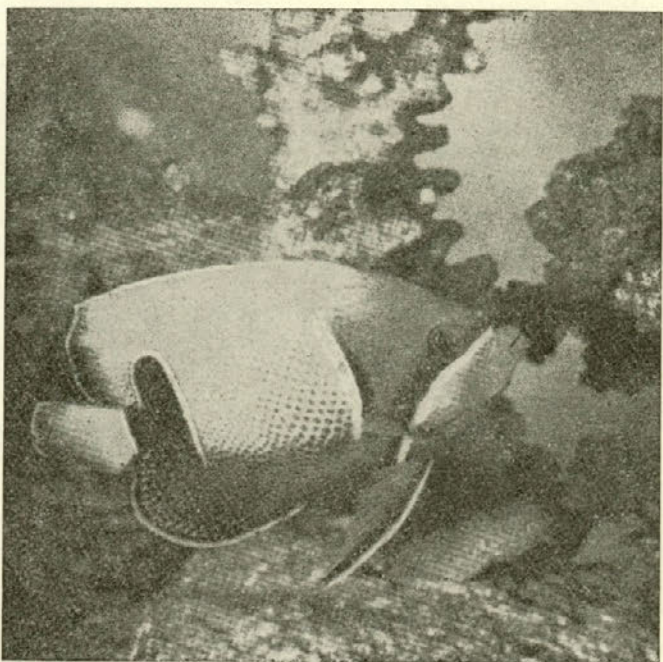
MOJ HOBI AKVARISTIKA

Zračenje akvarija

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

Za življenje rastlin in živali je potreben kisik, ki ga organizmi v vodi sprejemajo neposredno iz vode. Količina kisika v vodi je odvisna od temperature vode (npr. 0° C je v litru vode 10.24 cm³, pri 10° C je 7.96 cm³, pri 30° C pa 5.48 cm³). Če v akvariju ni preveliko ribic in je dovolj zračen, bodo rastline same dobavljale dovolj kisika. Toda če je v akvariju veliko ribic in malo rastlin, tedaj moramo umetno dovajati kisik. Kdaj je kisika v vodi premalo, vidimo po tem, da so ribice pri površini vode in da hlastajo za zrakom.

Za dovajanje kisika si nabavimo zračno črpalko, ki jo priključimo na filter. Črpalka deluje z 220 V, je lahko vodotopna ali taka, da jo namestimo poleg akvarija. Na en izvod črpalke namestimo razpršilec, ki je s črpalko povezan s plastično cevko, notranji premer je 4 mm). Drugi izvod speljemo na filter z aktivnim ogljem. Filter lahko izdelamo sami, vendar zaradi nizke cene ga je bolj kupiti v trgovini. Naloga filtra je v tem, da se voda, ki priteka nanj, biološko čisti. Aktivno oglje moramo menjati po potrebi, oziroma vsaj na tri mesece.

Toplotne ribice, ki jih bomo vzgajali v akvariju, morajo imeti pravilno temperaturo. Ta se giblje od 21 pa do 26° C, pač glede na to, katero vrsto ribic imamo v akvariju. Grelniki imajo vdolan termostat, tako da jih lahko poljubno reguliramo, glede na zaželeno temperaturo. Grelnik za akvarij s 100 l vode naj ima 200 W. Temperaturo ugotavljamo s potopnim termometrom.

Ureditev akvarija

Vsak akvarij mora imeti poleg vodnih živali tudi rastlinje, s čimer dosežemo čimbolj naravno okolje. Ribe na rastline odlagajo ikre in jim nudijo skrivališče. Za podlago, kamor bomo rastline vsadili, pripravimo iz enakega dela prsti in ilovice. Na to plast nasujemo kremenčevega peska (ne vsebuje apnenca) do debeline 5 cm.

Plast mora biti pri zadnji steni debelejša, tako da pada proti prednjemu steklu. Nato vzamemo ošiljen les, z njim naredimo v podlago luknje, v katere nasadimo vodne rastline. Pri tem moramo paziti, da so korenine pri vsaditvi zravnanе. Večje rastline nasadimo pri zadnji strani. Rastline lahko nasadimo tudi v majhne lončke, ki jih napolnimo s prej omenjeno mešanico, nato posodice postavimo na dno akvarija in posujemo s peskom.

Rastline, ki so primerne za akvarij: vodni armenec, vodna kuga, streluša, valisnerija. Rastline dobimo v specializirani trgovini. Če želimo, dno akvarija okrasimo še s kamenjem (kremenec ali granit) in drevesnimi koreninami. Te dobimo v gorskem svetu od viharnikov, vendar jih moramo, preden jih damo v akvarij, prekuhati v 2 % slani vodi, da odstranimo iz nje zajedalce in glivice. Ko smo rastline posadili, vse pokrijemo s tankim belim papirjem. Pri tem moramo paziti, da rastlin ne poškodujemo. Na papir naložimo nekaj kamenčkov, da se ne dvigne, nato pa vlijemo vanj ohlajeno prekuhano vodo. Ko smo akvarij napolnili do višine 15 cm, pazljivo odstranimo papir in dolivamo vodo do zaželenе višine. Zdaj poženemo zračno črpalko. Po plastični cevki z regulatorjem vodimo zrak v stekleno cev filtra in v razpršilec. Z regulatorjem uravnavamo količino zraka.

Če bo akvarij dovolj prezračen in s primerno osvetlitvijo, nam vode ne bo potrebno menjati leto dni. Potrebno bo samo občasno dolivanje vode zaradi hlapenja.

Voda za akvarij ne sme biti ne pretrda ne prekisla, če hočemo, da se bo vodni živelj pravilno razvijal in množil. Za uporabo je najboljše razmerje en del kapnice (mehka voda) in studenčnice, ki izvira na škrlastih tleh. (Se nadaljuje)

Vane Mole

POTOPISNA REPORTAŽA

Bežni vtisi s poti po Sovjetski zvezi

Moj življenjski sen potovanj je Disneyland. Ker pa je resničnost ponavadi ravno drugačna od želja, sem s tolažbo, da je boljši vrabec v roki kot golob na strehi, odpotoval v Rusijo.

Če štejem še Beograd, smo obiskali pet glavnih mest evropskih držav in Leningrad. Vmes pa smo porabili stodevetindvajset ur za vožnjo z vlakom. Če pomislimo, da delovni teden traja dvainštirideset ur in da smo potovali vsega skupaj le šestnajst dni, izgleda mogoče precej čudno. Vendar smo za vožnjo porabili v bistvu le dva cela dneva, ostalo smo se pa vozili ponoči. Ponoči pa je tako vseeno, kje spiš, na vlaku ali v hotelu. Pravijo, da je bolj pomembno, s kom spiš in mogoče imajo celo prav.

Beograda ne bi opisoval, saj ga vsi dobro poznamo, če ne s turistične, pa z druge plati.

Moskva

Težko je dobiti pravo sliko o mestu, ki šteje milijon in pol prebivalcev, če si ga ogleduješ samo en dan. Dobiš sicer prvi vtis, ki pa te včasih lahko zelo prevara. Zato ne vem, zakaj mesto imenujejo Vzhodni Pariz, kajti mene ni na Pariz spominjala nobena stvar. Res je že precej časa, ko sem bil v Parizu, in mogoče bi tudi Pariz danes gledal z drugačnimi očmi in bi se mi primerjava zdela bolj logična. Bukarešta, katero imam v mislih, pomeni »srečno življenje«. Za nekatere prebivalce ima mesto verjetno kar pravo ime. Tisti pa, ki so stali v dolgih vrstah v trgovinah, da bi kupili zobno pasto, pa o srečnem življenju verjetno le bolj sanjajo. Vodička je bila študentka medicine, in upam, da o njej več ve kakor o Bukarešti. Predvsem je vedela povedati o bolnici, v kateri je prakticirala. Naj ji bo oproščeno, saj nam je pokazala tudi glavno znamenitost mesta, to je »Vaški muzej«. Na sedemnajstih hektarih v parku Herastrau je predstavljena vsa Romunija, od Transilvanije do obale in od Banata do Moldavije. Vse hiše so kompletno opremljene. Poseben čar vsemu pa dajejo ob vhodu v park dekleta in fantje ter starci in žene, ki oblečeni v njihove noše, izdelujejo razne značilne izdelke dežele. Po drugi strani pa so nam kot znamenitost pokazali tudi nov cestni nadvoz, ki so ga zgradili. Kakorkoli že, vsaj za en dan v življenju lahko trdim, da sem bil v »srečnem življenju«.

Po sedemindesetih urah vožnje iz Bukarešte, sem stopil na moskovska tla. Rusi, ki so že od nekdaj zaljubljeni v svojo staro prestolnico, imajo navado reči: »Nad Moskvo je samo Kremelj, nad Kremljem pa le nebo«. Toda v tem čudnem svetu bi lahko nebo vsak trenutek zamenjali Pershingi. Kremelj je enkrat in nanj je lep pogled s katerekoli strani. Če odštejemo muzej Borodinske bitke, potem je vsa ogleda vredna Moskva Kremelj z bližnjo okolico. Tu je Rdeči trg, kjer se dan za dnem vije kolona ljudi, da bi stopili v polmrak

mavzoleja, da bi videli Lenina in tako posvetili svoje romanje v Moskvo. Mi smo za to porabili tri ure. Tu je največja veleblagovnica v Sovjetski zvezi, z imenom Gum. V njej so vrste še toliko znosne, da imamo še malo potrpljenja, da čakamo. Drugače pa sem imel občutek, da ti ljudje v prostem času samo čakajo v vrstah. Na Rdečem trgu je tudi cerkev Vasilija blaženega, ki je nastala za carja Ivana Groznega. Izročilo pripoveduje, da je dal car, potem ko je bila katedrala končana, graditelja oslepiti, da ne bi mogel nikoli več ustvariti česa tako veličastnega. Verjetno malo pretirana primerjava, toda vseeno: če bi se danes dogajalo isto, bi večina očetov ruskih deklet bilo slepih. Toda, ko sem videl deklet, kako gleda fanta, ki jo medtem, ko plešeta, osvaja z rdečko knjižico, sem se nehote spomnil Šalamunovega verza, ki pravi, da sta mu fuk in komunizem istočasno sijala iz oči.

Kot sem že omenil, je enkrat tudi muzej Borodinske bitke. To je mojstrsko izdelana slika v kombinaciji z maketo, ki prikazuje bitko med Napoleonom in Kutuzovim. Kar se ostalih stvari tiče, pa moram priznati, da me je Moskva razočarala, sploh pa, če sem pomislil, da je to prestolnica svetovne velesile. Stanovali smo v hotelu, kjer je bilo polno mladine iz Sovjetske zveze, Vzhodne Nemčije in Amerike (Naceta so zanimale predvsem orientalka s poševnimi očmi). Za zabavo sta skrbelo samo disco in bar. Bistvene razlike med njima ni bilo, samo bar je imel poleg magnetofona s posnetimi italijanskimi popevkami še televizijo (brez rekorderja). To sicer ni bilo pomembno, huje je bilo to, da so imeli za piti samo neki grozno sladak sok in cocktail. Ker pa sladke stvari nismo navajeni, smo naročili cocktail. Toda prišli smo z dežja pod kap. K vodki je barman (izraz ni pravi, samo ne vem, kako bi ga imenoval) primešal še neki češnjev kompot. Da je bil rdeče barve, mislim, da ni bil zgolj slučaj. Na prošnjo, da naj da samo vodko, ni hotel nič slišati in morali smo se vdati v usodo, da bo naslednji dan malo napornejši. V Moskvi nas je tudi neka tovarišica profesorica iz Beograda, ki je potovala z nami, učila, kako je treba »švercati«. Bila je iz ugledne predvojnje trgovske družine in je stvar mojstrsko obvladala. Res da je bila ves čas v hotelu, toda po tolikih izletih v Rusijo verjamem, da jo je zanimal samo še pose. Vendar na žalost sem se že včasih težko učil (rekli so, da zaradi lenobe) in tako so mi tudi sedaj vse druge neumnosti ostale bolj v glavi nego dobri nasveti stare profesorice.

Leningrad je prijaznejše mesto. Ustanovil ga je Peter Veliki (v ruščini Peter Prvi) in njegovo prvo ime je bilo Sankt Peterburg. Gradili so ga premišljeno in pri tem je sodelovalo mnogo italijanskih arhitektov. Leži na stotih otokih reke Neve ki so med seboj povezani s petstotimi mostovi in ga upravičeno primerjajo z Benetkami. Tu je arhitektonskih znamenitosti res polno. Toda človeku, ki se ne ukvarja z zgodovino ali umetnostjo, ostaneta v spominu predvsem Ermitaž in pravljичni Petrov dvorec, ki je oddaljen od mesta okrog šestdeset kilometrov. O Ermitažu je že toliko napisanega, da ne bi prepisoval iz knjig, iz lastnih izkušenj pa lahko napišem samo to, da je treba stvar videti in šele potem si lahko predstavljaš, kaj si prebral v knjigi. Petrov dvorec je manjši, vendar mogočnejši. Ko gledaš fotografije, kakšnega so pustili Nemci po drugi svetovni vojni in ga primerjaš z današnjim, kako je obnoven, potem obenem z dvorcem lahko občuduješ še delo restavratorjev. Vodička razloži, da so to delali restavratorji, ki se morajo zahvaliti Leninu, da so to, kar so. Okoliški park je čudovito urejen

Izdelovalec mask iz Romunije

in v njem je stoštirideset fontan, iz katerih ob enajstih dopoldne ob zvokih sovjetske himne privre voda.

Tudi za zabavo je bilo v Leningradu bolje poskrbljeno oziroma je bilo več izbire. Mi štirje, ki smo bili edini Slovenci, smo si privoščili večerjo v najbolj luksuzni restavraciji Satko. Po izjavi vodičke, hodijo tja samo Amerikanci in Jugoslovani. Večerja se je začela ob osmih, servirali pa so nam vodko, kaviar, lososa, šampanjec in še celo vrsto nekkih specialitet. Tu smo ugotovili, da če hočejo, lahko pripravijo tudi okusne jedi, saj smo prej včasih raje preživeli ob kruhu in salami. V programu, ki je sledil, so predstavili njihove plesne in pesmi, od kazačoka, Kalinke itd. Potem je sledila glasba za ples. Kmalu se je zaslislalo iz grla mlade Rusinje, ki je ob spremljavi balalajke pela: »Živi srečna u slobodi, ljubav naša nek te vodi.« Še vsaka verzija pesmi Jugoslavija, ki sem jo do sedaj slišal, se mi je zdela boljša od te. Na drugi strani pa je omizje zapelo »po jezeru bliz' Triglava«. V takih trenutkih je najbolje, da človek naroči še en liter, toda ura je bila enajst in morali smo iti. Hvala bogu, navajen sem na žirovske gostilne in se mi to še ni zdelo tako čudno. Bolj smo se začudili, ko smo prišli iz restavracije. Zunaj je bil namreč še dan in ob pol polnoči so še vsi vozili brez luči. Zmrači se namreč samo od polnoči do dveh, in to so takoimenovane leningrajske bele noči.

Ko prideš na Finsko, se odpre pred teboj čisto drugačen svet. Tu se šele v bistvu zaveš, kaj sploh je meja.

Helsinki so drugo najsevernejše evropsko glavno mesto. Po belih zgradbah v svojem središču je mesto dobilo ime »bela hči Baltika«. Ponavadi so hčere interesantna stvar in tudi Helsinki so zanimivi. Ko smo ob prihodu vstopili v avtobus z dvema televizorjema in bifejem, smo takoj pozabili, da smo se v Moskvi vozili z razpadajočim avtobusom, v katerem je bil neznosen ropot in smrad po bencinu. V mestu je na vsakem koraku trgovina in naprodaj je skoraj vse, kar ti srce poželi. Toda nastal je drug problem. Ko sem šel iz Rusije, sem imel mark in dinarjev še za tri in pol njihove plače. To pa je v Helsinkih pomenilo tretjino finske najslabše plače. Tako človeku povsod nekaj manjka. Vsaj normalno pivo smo si lahko kupili v trgovini, v hotelski sobi pa smo tudi imeli hladilnik. Tudi restavracij in podobnih objektov je vse polno, saj se Finci utapljajo v alkoholu. Pravijo, da je to usoda vseh malih narodov.

Tudi novo naselje Tapiola je čudovito. Celo naselje je tako vkomponirano v gozd, da stanovalci živijo praktično v gozdu, do trgovine pa imajo največ petsto metrov. Finska je znana po svoji arhitekturi, saj je bila pisarna največjega finskega arhitekta Alvara Aalta Meka za arhitekta z vsega sveta.

Tako nam je po mnogih kilometrih vožnje ostala še

madžarska prestolnica. Ko sem bil prvič v Budimpešti, sem imel občutek, da je to mesto, v katerem se ne bi dolgočasil. In vedno bolj ugotavljam, da je to res. Sedaj smo si mi štirje ogledali le Ribiško palačo (in vodičko), potem pa smo šli na vlak za Zagreb. Res je sicer, da bi ostali še nekaj ur v Budimpešti, če bi šli z ostalimi do Beograda, toda teh nekaj ur ni odtehtalo še enega dneva vožnje. Vodička nam je najprej razložila vse o mostovih, kajti to je njihova glavna orientacijska točka. Kdor zna ločiti Verižni most od Margaretinega, se v Budimpešti ne bo izgubil. Drugače pa nas je opozarjala predvsem na restavracije, nočne bare in cerkve. Je sicer omenila tudi neki spomenik tam daleč na neki vzpetini, toda le bolj slučajno. Še ena zanimivost je, to je nakup železniške karte za Zagreb. Čakati je treba najmanj v dveh vrstah, oddati pasoš, izpolniti neko deklaracijo in po desetih minutah po plačilu dobiš karto. Človek ima občutek, da je zaprosil za državljanstvo in ne le za navadno železniško vozovnico.

Če bi imel vsaj malo talenta za pisanje, bi lahko napisal še marsikaj, predvsem pa boljše. Tako pa naj končam z zahvalo vsem, ki ste vztrajali do konca.

Franc Temelj

NOVOSTI IZ BELEŽNICE JOŽEFA REZKALA

Računalniški sistem

V »Rjavi pločevini« je pravkar potekal zbor delovnih ljudi. Obravnavali so poslovni uspeh v prvem polletju. Računovodja Franček Račun je prebiral dolg seznam raznih števil, pokazateljev, indeksov, odstotkov, rebalansov, anuitet... Delavci so ga naveličano poslušali. Le kdo bi se spoznal izmed vseh teh mnogomestnih števil, ko pa si celo Franček Račun ni bil o njih čisto na jasnem. Slednjič je računovodja utihnil, predsednik zbora je odprl razpravo na podano gradivo, bistvenih pripomb ni bilo. Ker se je že bližal konec delovnega dne so delavci molče potrdili predlog o poslovanju v prvem polletju z dvigom rok. Nekateri so se že dvignili, da zapustijo zbor, ko se je oglasil direktor Josip Zavrtani: »Tovariši, pogovoriti se moramo o eni zelo važni stvari. Slišali smo, da naše poslovanje v prvem polletju ni bilo nič kaj uspešno. Komaj smo izplavali. Položaj pa se bo še poslabšal. Treba bo začeti odplačevati novo posojilo, zagotoviti moramo devize za nakup orodja, primanjkuje nam materiala. Vsi vemo, da je naša organiziranost že zelo zastarela, kar nam odjeda lep kos našega dohodka. V naših skladiščih se nahaja toliko vrst materiala, da sploh ne vemo, kaj imamo na zalogi in česa nimamo. Naš skladiščnik Peter Skladalo bi moral biti genij, če bi hotel samo približno voditi delo v skladišču. Orodja imamo toliko različnih vrst, da živ krst ne ve, kaj je na zalogi, kaj ni, kaj bi še potrebovali. Tudi proizvodni program je tako pester in razdrobljen, da se naši razpisovalci in planerji izgublajo v svojem delu. S sedanjim načinom vodenja poslovanja ne bomo prišli nikamor, kvečjemu morda v pasjo rit. Zato predlagam, da uvedemo računalniško vodeno poslovanje.«

Med delavci je zašumelo. Še celo brusilec Matiček Brus, ki je čepel v kotu in premišljeval, kako ga bo ob dveh udušil kake pol litra »pri žejnem Lojzku«, je dvignil

glavo. Kovač Feliks Nakovalo, kateri je tudi bil z mislimi pri zagodbah, katere bo popoldan skoval sosedu, pa je vprašal:

»Seveda nisem nič proti nobeni novosti, če je le koristna. Zanima pa me, kako bo ta vražja stvar izgledala?« Direktor Josip Zavrtani je pričel razlagati: »Najprej bo treba zbrati vse podatke o našem poslovanju. Od tega, koliko matic M4 se nahaja v skladišču, pa do tega, s kolikšnimi obratnimi sredstvi razpolagamo. Vse podatke, od najnedolžnejših do najpomembnejših, bomo vpisali v računske kartice in jih sproti dopolnjevali. Tako bo, na primer naš obratovodja Ferjan Obratni hotel vedeti, koliko odkovkov si nakoval ti Feliks v šestih delovnih dneh. Ne bo mu treba stikati za tvojimi delovnimi nalogi ali spraševati mojstra, pritisnil bo samo na gumb računalniškega terminala in že mu bo podatek pri roki. Skratka, ne bomo več pisarili in računali s svinčnikom, vse podatke, ki jih bomo zahtevali, nam bo posredoval računalnik. S tem bomo tudi zmanjšali število pisarniških delavcev in birokracije, ki nas že tako ali tako preveč obremenjuje.«

Dvignil se je varilec Štefan Spajkalo: »Vse lepo in prav, zamisel je dobra in se z njo strinjam. Ni pa mi jasno, kako bomo to stvar izpeljali, saj s tem sploh nimamo izkušenj, znano pa je, da je računalniški sistem zelo zahteven in brez pravilnega vodenja predstavlja celo zmedo in strošek. Ali smo to sposobni izpeljati?« Direktor se ni dal ugnati: »Res je, da sami v »Rjavi pločevini« tega ne zmoremo. Kdo pa je kaj takega sploh trdil? Zato smo se povezali s podjetjem »Plamenček — Račun«, katero se ukvarja s prav takšnimi stvarmi. To podjetje je obljubilo, da nam bo v šestih mesecih uvedlo računalniški sistem.«

»To pa kar verjamem,« je rekel strugar Tine Ostružek in pri tem pomel s palcem in kazalcem desnice, kakor da šteje denar. »Zanima me pa, koliko?«

Direktor Josip Zavrtani je Ostruškovo kretno pravilno razumel in odgovoril: »Seveda vpeljava takšnega sistema ne bo zastoj. Sicer pa bo strošek minimalen v primerjavi s koristjo, ki jo bomo s tem imeli. S podjetjem »Plamenček-Račun« smo se dogovorili, da nam napravi ta posel za skromno ceno...«

In je direktor »Rjave pločevine« Josip Zavrtani navedel skromno vsoto, da so se prisotni na zboru delovnih ljudi prijeli kar za glavo. Vendar pa so po krajšem predudarku spoznali, da druge možnosti nimajo. Ali pošteno plačati prehod na računalniški sistem in si s tem zagotoviti boljše poslovanje, ali pa ostati pri starem in s tem nazadovati. Zbor delovnih ljudi je torej poln upanja v boljše prihodnost potrdil z dvigom rok predlog o uvedbi računalniškega sistema v »Rjavo pločevino«.

Minilo je okroglih šest mesecev in v »Rjavi pločevini« je zopet zasedal zbor delovnih ljudi. Najprej so sprejeli kakšen ducat samoupravnih sporazumov in to so storili mirne duše, saj so vedeli, da teh sporazumov tako ali tako nihče izmed podpisnikov nikoli ne bo jemal resno, potem pa je direktor Zavrtani obvestil navzoče glede dela podjetja »Plamenček — Račun« na projektu uvedbe računalniškega sistema. Kratka analiza se je glasila:

»Podjetje 'Plamenček — Račun' je k svojemu delu pristopilo zelo resno. V teh šestih mesecih so ugotovili dejansko stanje v »Rjavi pločevini«. Rezultati so porazni. Naše poslovanje je na ničli. Delovni nalogi so nepopolni, saj se iz njih ne da razbrati ničesar. Imamo delovna mesta, ki so izpolnjena z več delavci, kateri drug za drugega ne vedo, kakšno delo sploh kdo opravlja. Birokracija se nam je razrasla hujše kot osat na zapuščeni njivi. Naši delavci niso plačani po delu, ampak po vezi in nedelu. Medsebojno sodelovanje med strokovnimi službami je na psu. Nabavna služba sploh ni povezana s proizvodnjo in planskim oddelkom. Plani se v začetku leta postavljajo tako, kot da bi jih nekdo stresel iz rokava, zato pa se med letom ničkolikokrat spreminjajo, seveda na škodo našega poslovanja. Skratka, v naši organizaciji vlada skrajna nered, zato so tudi naši rezultati temu primerni. To je dejansko stanje, ki ga je ugotovilo podjetje »Plamenček — Račun«.

Vsi prisotni so nekaj časa sklanjali glave, nakar se je oglasil kovač Feliks Nakovalo: »In?«

»Kaj, in?« se je zadržal direktor.

»Ali je ugotovitev dejanskega stanja, kakršno obstaja v »Rjavi pločevini« vse, kar je podjetje »Plamenček — Račun« spravilo skupaj v šestih mesecih, za vsoto, ki smo jo bili izplačali?«

Direktor se je izprsil: »Kaj bi pa še rad? Strokovnjaki tega podjetja so z globalnimi analizami, študijami, preverkami, primerjavami, statistikami, razčlenitvami, pregledi in izračuni ugotovili dejansko stanje v »Rjavi pločevini«. Ali misliš, da se to opravi kar čez noč?«

Kovač Feliks Nakovalo je ugovarjal: »Na ugotavljanju stanja, kakršno vlada v »Rjavi pločevini« je za mastne denarce delal šest mesecev cel regiment strokovnjakov iz podjetja »Plamenček — Račun«. Mar bi bili vprašali za oceno kar mene. Vse to bi vam povedal zastoj v eni uri, če bi mi primaknili delček njihove cene, bi vam povedal celo takšne reči, o katerih oni sploh nimajo pojma. Za ta denar pa bi rajši kupili strugarju Tinetu Ostružku novo stružnico in tudi jaz sem že potreben novega nakovala. Zanima pa me, kdaj bomo začeli poslovati po računalniškem sistemu.

Direktor mu je na kratko odgovoril, da je za malo denarja malo muzike. Če pač hočejo v »Rjavi pločevini« kdaj poslovati po računalniškem sistemu, morajo nakazati

podjetju »Plamenček — Račun« spet okroglih ... milijonov, za to vsoto pa jim bo omenjeno podjetje v šestih mesecih organiziralo na podlagi in predhodni ugotovitvi dejanskega stanja prav takšno poslovanje. Zbor delovnih ljudi ni dolgo okleval. Ker so v ta posel zabili kar čedno vsotico, ni kazalo odnehati. Odobrili so novo prgišče cvenka, za katero naj bi jim podjetje »Plamenček — Račun« v resnici uvedlo in izvedlo računalniški sistem poslovanja.

Spet je minilo kakšno leto dni. Po »Rjavi pločevini« se je med tem časom podila četa »Plamenčkovih« strokovnjakov in »Pločevinastih« sodelavcev. Računali so, pisali, risali diagrame in uvajali nov način poslovanja. Proti koncu leta je že polovica oddelkov v podjetju poslovala po novem sistemu.

Vendar pa se število pisarniških delavcev in birokratov sploh ni zmanjšalo, kakor je obljubljal direktor Josip Zavrtani, ampak se je celo podvojilo. Delavski svet je moral odobriti izredne izdatke za nabavo papirja, katerega so porabili cele gore. Ta papir pa je vsaj nekaj koristil delavcem v montaži, ki so ga zelo koristno izrabili. Vanj so namreč zavijali že izdelane hidravlične elemente, da se niso poškodovali. Tudi čistilka Franca Omelo si je tiste čase zadovoljno mela roke, saj se je poraba toaletnega papirja zmanjšala vsaj za polovico.

Pri vsem tem supersodobnem modernem poslovanju pa so se dogajale čudne reči. Prišel je na primer mojster obdelovalnice Štefan Priganjalo v skladišče orodja in zahteval od skladiščnika navojni sveder M 16 × 1,5. Skladiščnik mu odgovori, da tega seveda nima. Med njima se vname naslednji prepir:

Mojster: »Daj sveder in se delaj neumnega!«

Skladiščnik: »Če sem ti lepo rekel, da ga nimam!«

Mojster: »To pripoveduj svoji rajnji babici. Sveder sem, če ne bo joj!«

Skladiščnik: »Butica trda, če mi ne verjameš, pa poglej na računalniško kartico. Tu piše, da tega svedra ni in če je tako, ga ne moreš napraviti niti ti.«

Mojster res v jezi zgrabi računsko kartico iz rok skladiščnika, ki mu jo moli pod nos, jo vrže po tleh ter potepta s čevlji. Nato mirno odpre predal, vzame iz njega sveder M 16 × 1,6 in ga odnese v delavnico.

Naslednji dan zopet pride mojster Štefan Priganjalo v skladišče orodja in vpraša skladiščnika, koliko svedrov Ø 6 ima na zalogi. Skladiščnik pogleda v računsko kartico in pravi, da ima sto kosov. Mojster takoj zahteva deset kosov. Vendar skupaj s skladiščnikom preobrnete vse predale, o svedrih pa ne duha ne sluha, čeprav je tako pisalo na računalniškem izvidu.

Ob koncu leta bi prodajni referent skoraj odgovarjal pred disciplinsko komisijo, ker je prodal samo tisoč pnevmatičnih elementov namesto načrtovanih pet tisoč. S skrajnimi naporu mu je le uspelo dokazati, da jih je prodal celo sedem tisoč, napaka pa je nastala na računalniku.

Vodja hidravličnega oddelka je bil celo nagrajen, ker je namesto tristo agregatov izdelal petsto kosov. Seveda je višek dvesto kosov beležil le računalnik, vodja hidravlike pa se je smejal v pest, saj so v njegovem oddelku izdelali le sto agregatov.

Zaradi takih in podobnih stvari so v »Rjavi pločevini« spoznali, da računalnik brez točnih in sprotnih podatkov nič ne pomeni. Zato so zaposlili še pol čete novih pisarniških delavcev, da bodo stregli računalniku s podatki. Do viška pa je prišlo med redno letno inventuro. Namesto da bi inventurna komisija dobila podatke iz terminala, so inventuro opravljali po starem načinu, »na

roko«. Tako so morali v času inventure zaposliti goro delavcev, pa še tako so komaj ugotovili, da jim primanjkuje nekaj elektromotorjev, ki jih je menda nekdo ukradel. Ni čudno, če je ob koncu inventure vzdihnil član komisije, strugar Nande Strugalo:

»Prebita reč, res ni lepo naredil tisti, ki nam je smuknil te nesrečne elektromotorje, saj so bili še uporabni. Mar bi nam ukradel računalniški sistem s podjetjem »Plamenček — Račun« vred.

Matevž Pečelin

ŠPORTNE NOVICE

Največji in hkrati tudi najbolj zanimiv športni dogodek za nas so bile prav gotovo 9. letne športne igre ZPS, katere so minile ob odlični organizaciji Rika iz Ribnice. Hkrati je bila Ribnica že drugič gostitelj letnih iger; prvič leta 1976 na 5. igrah. Tekmovanja so potekala v dveh dneh, v petek 7. in pa soboto 8. septembra. Uradna otvoritev je bila v soboto zjutraj, katere se je udeležila večina nastopajočih. Po polurnem programu pred domom JLA pa so tekmovalci podali na svoja tekmovališča, kjer so se pomerili med seboj, nekateri z več, drugi z manj sreče.

Od naših tekmovalcev so v petek tekmovali le balinarji, toda že v prvem kolu so naleteli na enega glavnih favoritov, INDOS iz Ljubljane. Po izenačenem začetku so si Ljubljančani v nadaljevanju priigrali odločilno prednost in na koncu tudi zmagali s 13:6. Naši nasprotniki so bili na koncu tretji, Kladivar pa enajsti izmed petnajstih ekip. V soboto so prvi na tekmovališče stopili kegljači, zasedli pa so štirinajsto mesto med enaindvajsetimi ekipami. Več tudi ni bilo pričakovati, saj so na tekmovalje odšli brez treninga, kar velja tudi za kegljačice, ki so na koncu zasedle zadnje, štirinajsto mesto. Podobno je tudi s šahisti, bili so devetnajsti ali zadnji.

Igralci namiznega tenisa pa so bili letos prav gotovo najprijetnejše presenečenje. Na koncu so bili odlični šesti, sodelovalo pa je šestnajst ekip. Po zmagi v prvem kolu nad ekipo JEKLA s 3:0 so v četrtfinalu izgubili proti CEVOVODU z 0:3. Vsekakor je šesto mesto uspeh, ki ga ni bilo pričakovati.

Edino nogometašem pa se je še uspelo prebiti med prvo deseterico, in sicer prav na deseto mesto. Najprej so izgubili z ekipo PLESKARJA z 2:3, nato pa so premagali JEKLO s 4:3. Z uvrstitvijo smo sicer lahko zadovoljni, toda ob izredno ugodnem žrebu, ki nam je bil tokrat naklonjen, bi se dalo doseči še dosti več, najmanj pa uvrstitev med prvo osmerico. Na splošno pa za letos velja, da so favoriti izpadali kar po vrsti. V nogometu je tekmovalo enaindvajset moštev.

Strelci so dobro zadevali in na koncu osvojili dobro enajsto mesto med dvajsetimi ekipami, strelke pa so bile predzadnje petnajste, streljale pa so iz posojenih pušk.

V končni skupni uvrstitvi je zmagal STT s 174 točkami, druga je bila METALNA s 153 točkami, tretji pa LITOSTROJ s 152 točkami. Domačin RIKO je bil presenetljivo četrti, za tretjim mestom pa je zaostal le dve točki. Kladivar je med triindvajsetimi ekipami delil dvanajsto mesto, skupaj z MLINOSTROJEM, obe moštvi pa sta zbrali po 98 točk.

Na koncu je treba še enkrat pohvaliti organizacijo RIKA iz Ribnice, saj so igre potekale brezhibno. Popoldne je bilo tudi družabno srečanje, kjer so si ob glasbi in plesu vsi tekmovalci lahko odpočili živce. Po približni oceni je na 9. športnih igrah sodelovalo 600 tekmovalcev in tekmovalk iz triindvajsetih delovnih organizacij ZPS, in prav gotovo so bili s potekom iger zadovoljni prav vsi, razen tistih, ki so se zaradi športnih neuspehov preveč zasekirali. Pa še ti so imeli možnost, da že isti dan na to pozabijo. Jubilejne, 10. letne igre, bodo spet čez dve leti, kje, pa še ni znano.

Srečo Gaber

MLADI SO ZAČELI NAČRTNO

V začetku letošnjega leta je naša mladinska organizacija doživela nekaj sprememb. Izvolili so novo predsedstvo, dveletni mandat predsednika pa je zaupala Smeh Andreji. Novo vodstvo je že zastavilo nekaj načrtov in akcij, ki naj bi potekale v letošnjem letu. V mesecu oktobru bodo v DD Partizan organizirali predavanje z diapozitivi o turni smuki, ki bo namenjeno vsem, ki jih to področje zanima. Naslednji mesec načrtujejo tudi ples. Tudi v decembru mladi ne bodo počivali in če bo dovolj snega, bodo organizirali smučarsko prireditev »veselo smučanje na snegu«, ki naj bi bila predvsem za zabavno srečanje žirovskih smučarjev. To bo popestrilo zimске dni in tekmovalja v zimskem športu, ki imajo predvsem resnejši značaj. Takí so načrti mladih v okviru DO, naša mladina pa se vključuje tudi v delo mladinske organizacije v ZPS. Redno se udeležujejo sestankov in so v stalnem stiku z mladimi iz ostalih DO. Toda skupne akcije mladih iz DO ZPS večkrat ne dosežejo svojega namena in cilja. Na zadnjem sestanku na sedežu ZPS

v Ljubljani so se dogovorili za skupno organizacijo pohoda v Ribnico. Toda zaradi premajhnega števila prijavljenih je bil pohod odpovedan. Govorili so tudi o problemu aktivnosti mladih, saj se večina ne vključuje v delo mladinske organizacije. Sedanja predsednica mladine v naši DO meni, da bi bilo potrebno, da bi se mladina bolj aktivno vključevala v delo tudi v krajevnem merilu, kjer bi lahko s skupno akcijo pritegnili več mladih za delo pri mladini.

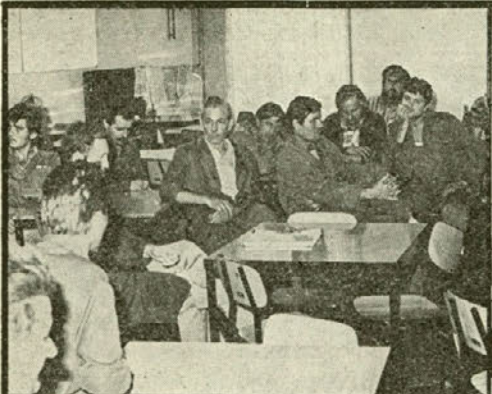

C. K.

»Kladivar« je glasilo KLADIVARJA, tovarne elementov za avtomatizacijo Žiri, Dobračeva-s p. o.

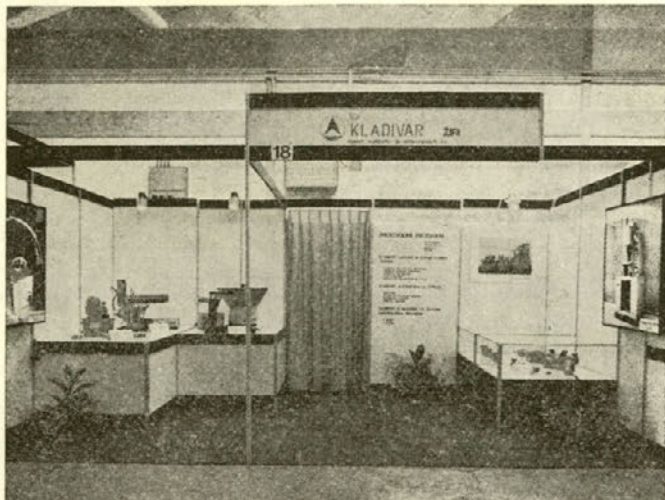
Ureja ga odbor za obveščanje:

člani: Mira Mlakar, Matevž Pečelin, Marko Pagon
Ciril Kacin — glavni urednik
Brane Šubic — odgovorni urednik
Marjan Poljanšek — predsednik
Tisk: Učne delavnice, Ljubljana

KRIŽANKA

					Rudarsko mesto v srednji Bosni	Največja reka v Sibiriji	Del konstrukcije letalca	Spev z orkestrsko spremeljavo		Oče, arta	Sarajevo	21. in 15. črka abecede
				Barva kart					Konica			
				Prebivalci nove celine						Finsko jezero		
				Antična obnova v Atenah							Nadležne žuželke	Glavna sekancija
Sestavitelj C.K.	Kuntner Tone	Država v ZDA	Filmska zvezda				Moški politik (Kardar)					
			Mesto na j. Floride				Priključni element za električno					
Tovornjak					Mesto na s. Italije							
					Članica sodb ZPS							
13									Mlad bimec			
	Posoda za zelje spodnji del karbona			Vojaske	Olimpijske igre							
Dolpoto ognjišče					Primož Čerin							
					kazalni zaimek							
Ečini primerak							Dušik					
							časovno obdobje					
Ljudska skupščina			Koralni otoki									
			Silicij									
Mekni izdelki					Oznaka za vrsto elektroenergetike				Ivan Ribar	Navsezgodaj	Prva ženska	Čar
	Ozji sročnik			Avstro-ogrske	Smer krilaj religije							
				kovance	Smer projektiranja							
		Prevozno sredstvo						Značaj				
								Kranj				
			Ivor Richards					Kutina		Vodni živec		
								Dzek trak		Obdobje, era		
			GLEJ SLIKO								Kopernik Nikolaj	Arabski žrebek
			Am. enota za občutljivost filmov					žena (lepševalnica)				
			Beogr. film. igralca (Eva)					Sredozemski topolni grm				

ZANIMIVOSTI IZ DO

BIAM 84

V času od 14.—19. 6. 1984 je bil na Zagrebškem vele-sejmu BIAM-84, na katerem smo se kot razstavljalci predstavili tudi mi.

BIAM je specializirani sejem orodnih strojev in orodja. Prikazane so bile vse novitete s tega področja. Mi smo se razstavljali s celim proizvodnim programom. Interes kupcev je bil velik, saj se z zmanjševanjem uvoza precej izdelovalcev strojev odloča za naše elemente in agregate, kar smo lahko na tem sejmu tudi opazili. Precej je tudi porabnikov komponent za rezervne dele kot nadomestilo za uvožene.

Na sejmu smo se predstavili tudi z modularnimi fleksibilnimi strežnimi napravami, katere smo začeli tudi proizvajati in smo zanje prejeli zlato medaljo za kvaliteto.

Jože Bogataj

KADROVSKE NOVICE

V času od 16. 5. 1984 do 31. 8. 1984 je delovno razmerje z delavci naše delovne organizacije sklenilo 17 delavcev, in sicer:

1. Mojca MRAK, industrijski oblikovalec, tehniški risar
2. Mirko ISTENIČ, avtoelektrikar, monter HO I
3. Janez PIVK, mizar, vrtalec I
4. Iztok KAVČIČ, strojni ključavničar, pripravnik
5. Iztok VONČINA, kuhar
6. Bojan ŽAKELJ, NK delavec, detašer
7. Štefan SABARI, ključavničar, frezalec orodja
8. Darko BENEDIK, strugar (skrajšani program), pripravnik
9. Janez DEMŠAR, strugar (skrajšani program), pripravnik
10. Tomaž FRELIH, električar, pripravnik (DČ 6 mesecev)
11. Vojko ERZNOŽNIK, strugar, pripravnik
12. Ivo GANTAR, orodjar, pripravnik
13. Anton JEREB, strojni ključavničar, pripravnik
14. Marko MAROVT, orodjar, pripravnik
15. Miha TREVEN, strugar, pripravnik
16. Renato PETERNELJ, strojni ključavničar, pripravnik
17. Igor PODOBNIK, strojni ključavničar, pripravnik

Delovno razmerje z delavci naše delovne organizacije je prenehal:

Anton ŠUBIC, strugar I, II

Iz JLA so se vrnili:

1. Mitja GALIČIČ, orodjar, brusilec orodja
2. Ivo RADEJ, električar, monter-serviser
3. Peter JEREB, frezalec, II
4. Janez LAMOVEC, NK delavec, strugar II
5. Niko MUR, strojni tehnik, končni kontrolor — pomočnik
6. Roman ISTENIČ, strugar, strugar I, II

Trenutno je v DO »Kladivar« zaposlenih 273 delavcev. POROČILI SO SE:

Irena KRISTAN, Marko FRLIC, Martina ERŽEN, Cveto POLJANŠEK, Jana TRČEK, Božo MRAK, Alfred PROSEN, Erika HRIBERNIK.
ISKRENO ČESTITAMO!

ANAGRAMI

GRATIS

Eni izmed črk dodaj tri črtice in nato črke premešaj, pa dobiš enega naših programov iz leta 2000.

KLADIVAR

Premešaj črke, dodaj 10. po abecedi in eno sosednjih, da dobiš besedo za pojem, ki je v zvezi z naslovom.

T. J.

KOBARID

Zamenjaj zadnjo črko s 5. črko s konca abecede, dodaj 4. samoglasnik in premešaj črke, da dobiš drug pojem za enega od programov 2000.

M. P.

Rešitve v prihodnji številki!

